

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, csütörtök 1913. október 23.

241. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. i. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A társadalom kötelességeiről.

Társadalmi egyesüléseink nagy számmal vannak ugyan és minden új alakulást szeretnek hozzájuk is átültetni, ami azt mutatja, hogy az idegenmivelés még mindig nagy betegségünk; de igazi, hatalmas egyesületi életről még sem lehet szó nálunk, éppen azért, mert nagyrészt csak az idegen formát akasztjuk magukra, mint divatcikket, de nem építünk olyan erős alapra, mint máshol, hogy a legközelebbi Németországot említsük. Nálunk az egyesülés is csak címre, szereplésre jó; az egyesülés nagy feladatát, az igazi egyesületi szellemet nem értjük és nem valósítjuk meg. Vannak nagy érdemekkel dicsekvő kulturegyesületeink, jótékony, társas, dalos, sport- és mindenféle egyesületünk tulon-tul bőségben; nem kicsinyeljük azt az eredményt sem, amely nélkülök jóval kevesebb lenne; de megelégedve nem lehetünk, ha alaposan vizsgáljuk tevékenységük és financiaiális kezelésük tevéleg és nemleges mérlegét. Sok a parádé, sok az ígérget, sok az emlegetett közreműködő; de a nagy tűznek nagy a füstje, ellenben kevés a parazsa; a társadalom pedig sem arra nem hajlandó, hogy nagyobb és okosabb áldozatkészséggel alapítsa és támogassa az egyesületeket, sem érzi keveset arra, hogy ellenőrizze az egyesületek működését, számon kérje, hogy teljesítik-e azt a feladatukat és jól teljesítik-e, ami végből létrehozásukat az alapítók szükségesnek tartották.

„A Tengerpart” tárcája

A vonat elindult.

Krizsaneec János, egy kis felvidéki származású kalauza, a gécpont nagyvendég körében indulás előtt még fölhajtott két pohár sört, évődött, tréfálkozott az ismerőseivel, régi vicceket mondott el, azután kiment a pályaudvarra, hol már több vonat állott indulásra készen.

Kissé kábult volt Krizsaneec a sörtől s a vendéglői füstös levegőtől. A vonatja felé tartott, amely rendszerint a budapesti gyorsvonat mellett levő vágányon várt indulásra. A budapesti gyorsvonat még ott állott, előbb az indul; előkelő fejek néztek ki a kocsi ablakából; szánakoztak a szegény kis pályaudvaron és látszott rajtuk, hogy már szívesebben lennének Budapesten. Ezen túl kellett volna lennie a Krizsaneec vonatjának.

De nem ott állott. Az a szerencsétlen tolató más vágányra állította a félötöst, a Krizsaneec vonatját. Így történt azután, hogy amikor megadta az ismert jelt az indulásra a vonat, amely előtt állott, nem akart

A politikai torzsalkodás, a kasztszellemből a koldusgőg izekre bontja szét a társadalmat, amikor éppen ezen a szegény és elmaradott Magyarországon kellene egységessé lennie a társadalomnak, hogy ellenállhasson a minduntalan fenyegető zivatároknak. Logikai törvény szerint tehát meggyöngíti, törekemnyé teszi az egyesületeket is, amelyek, minthogy a társadalomból születtek, magukkal hozzák társadalmunk sok betegségét is.

Eppen most van szó arról, hogy a főváros kénytelen megrendszabályozni a legfrissebb társadalmi termést, a cserkészfiuk intézményét. Mert nem csak a szervezés körül követnek el a hozzá nem értők sok hibát a fiuk egészsége és a nevelés érdekei ellen, hanem hozzájárulnak a társadalmi meghasonlás terjesztéséhez is, ami mind ellenzik az intézmény megalapításának eszméjével és céljával.

A cserkészintézményt is, mely alapjában véve kitünő eszme, Angolországból plántálták át. De Hübele-Balázs módjára. Mint mindent. Ahogy ma össze-vissza rugólabdával játszik, — de micsoda barbár módra! — minden iparosinas, ahelyett, hogy a szép, általánosan testedző, nekivaló lapdajátékkal nemesen szórakoznék, mert hát ebből is ostoba divatot csináltak: azonképpen egyszerre, mint a gomba bujtak elő az iskolából a cserkészek. Holott erre is csak kiválogatottak alkalmasak, még pedig kellő vezeték mellett, a többi fiu, aki nem alkalmas, menjen egyszerűen kirándulni és játszani. De hiszen kisült, hogy akárhány cserkészvezető, aki már tisztnek, mesternek nevezte magát s egyenruhában feszített, nem hogy

elindulni. Azonban elindult egy másik vonat és ki is robogott az állomásról: a Krizsaneec vonatja.

Senki sem vette észre, hogy baj van: egyedül ő. A haját tépte, káromkodott — szidta a tolatót, aki most bizonyára elbujt, mert érzi, hogy bűnös. Azután — mit volt mit tennie — elkezdett szaladni a vonat után.

Az emberek rohögtek rajta, amíg csak ki nem ért a pályaudvarról. Hová szalad kalauz ur? — kérdezték tőle gunyolódva. — Talán elveszítette a vonatját? — mondták neki. Gunyos arcok vihogtak, vigyorogtak feléje, ő azonban ezt már nem hallotta, hanem szaladt a vonatja után.

— Jaj! Soha még ilyet! No, most mi lesz velünk? — nyögte Krizsaneec. — El fognak esapni. Talán még nyugdíjat sem adnak majd. — Jaj, a gyerekeim, a feleségem: mi lesz velem!

Még látta a vonatot: most kanyarodott be a szomszéd falu határába. És ő még csak itt van nem messze a pályaudvartól. — És most már egész erejéből futott tovább a pályán.

Most kétségbeesve harsolt Krizsaneec: az bizonyos dolog, hogy bármely nemzetközi versenyen az első díjat vitte volna el távfutásból. Őszi vetés ideje volt éppen és künn

nem törődött a fiukkal, de fogalma sem volt a feladatáról, csak vitte őket tüskén-bokron keresztül. A katonaságnál szabályszerűen, fokozatosan kell a terhebb gyakorlatra és feladatokra szoktatni a felnőtt legényeket; ellenben egyes finésapatokról azt a dicsekvést olvastuk, hogy abban a hideg, esős időben egy hétig táboroztatták az ehhez még hozzá nem edződött fiukat, holott tudjuk, hogy ha hiviuk akárhány erős parasztleányt ledönt a lábáról, s a hiviukozás csak kényszerállapot a háboru esetén. Ilyen örültségeket követnek el tudatlan, lelkiismeretlen vezetők a könnyelmű, tudatlan szülők divatmajmolásától támogatva. A sajtó felületessége hamar kész mindent dicserni, ami új. De hát mért nem állanak elő ilyenkor az orvos urak, hogy tiltakozzanak a veszedelmes kapkodások ellen?

De más baj az, és azért már a társadalom felelős, hogy most már ez igazán demokratikus intézménybe is belevitték nemcsak az osztálykülönbséget, hanem a felekezeti is. Pedig Magyarország szegénysége főképen a társadalom széttagoaltságának eredménye; mert egyik lenézi a másik foglalkozását, a nagyobb rangú és szerencsés kerüli, vagy éppen csak türi kevésbbé szerencsés felebarátjának társaságát.

Nagynevű, nagytekintélyű, nagy családból származó elnökök előtt (mert csak ilyen körből érdemes nálunk még a veteránok élére is elnököt állítani) hajbokol a nagyrahivatott egyesület. Néha émelegésig megy a tömjénezés egy-egy gyűlésen az elnök személye előtt, aki semmit sem tett az illető egyesületért, csak a nevét kölcsönözte oda. Így kerül aztán a vezetés akárhányszor

volta a gazdák a földeken. Krizsaneec se nézett, egyrészt, mert félt, hogy nevége válik, másrészt pedig úgy vult, hogy idővesztés az is, ha félrebillent a jelt. És futott tovább.

Hátha valami szerencsétlenség történik a pályán: máskor megremegett erre a gondolatra, most azonban szinte szeretne volna ha valami — tudja Isten micsoda — véletlen játszának közre s nyílt pályán megállna a vonat. Így legalább rendbe jönne minden; az üzletvezetőség nem tudná meg a dolgot. De így, de így! Rettenetes.

Már a Garamhidnál volt, amelyen lassan szokott átmenni a vonat: neki itten is szaladnia kellett, pedig már alig lélegzett. — Most még a sapkáját is elejtette, fölvette és ezután már a kezében vitte tovább. Már ide látzott a téglagyár magas kényéne is: ez vonaton már csak tízenöt pere a legközelebbi állomásig.

Most kezdte csak tragikusan és intenzíven érezni Krizsaneec, hogy elszaladt előle a vonat és hogy — hiába minden — nem fogja már utólrüni. Öökre elszaladt tőle a vonat és most vágat, vágat a távol síneken nélkül éppen úgy, mint véle. Kérlehetetlenül és könyörtelenül elvágatott előle a vonat.

Krizsaneec most hirtelen arra gondolt, hogy má lesz a legközelebbi állomáson. Gaz-

esupán szerepelni akaró stréberek kezébe, akik ne dolgoznak az ügyért, csak a maguk összeköttetését ápolják, ami annál lehetségesebb, mert hiszen a magában véve talán nagyon derék elnökség maga is elhiszi a sok díeséret után, hogy amit tekintélye alatt álló vezetők csináltak, az mind munka és eredmény.

Tisztelot a kivételnek; de nálunk ez ugyyszólván általános betegség. A közönség egy része pedig józan ítélkezésből, más része pedig természetes irigységből, hogy neki nincs szerepe, vagy emberi hiúság fölött való gunyolódásától visszatartva, nem vesz részt az egyesületi munkában; anyagi áldozata is gyérül, vagy kimarad, mert hiszen ő az ügyre akarta azt adni, nem a reprezentálásra és mulatozásra.

Midőn tehát nálunk külsőleg oly élénk egyesületi élet mutatkozik: egyre mélyebb csatornáknak választják el magát a nagy társadalmat. Meg kell döbbenünk, hogy micsoda közömbösség kap lábra. Mert hiszen, hogy az egyesületek életének ferde irányát eltűrjük, hagyják, engedik az egyéni célokat hajszoló egyéneket szerepelni, az is főképen a közömbösség rovására megy. Mert ha mindenki ismerné társadalmi kötelességét, akkor részt követeine a munkából és vigyázna arra, hogy az ő munkáját is igénybe vevő társadalmi intézmény megfelelően céljának.

Ez a közömbösség nagyon szembeötlök most is, amikor az ország nagy részét sújtott csapások áldozatainak kell segíteni.

Fájdalom az országos sajtó nem úgy viseli magát, mint ahogy kötelessége volna és amely kötelességet hajdanában érzett is.

A lapok főhelyén tovább foly a torzsalakodás, veszekedés, pletyka, akár csak az árvíz: a társadalom részéről jövő, igazán véletlen adományok elférnek egy eldugott hirben.

Mit csinált pedig a sajtó Szeged katasztrófájakor! Csodát. Pedig akkor sem volt jó világ.

Ma pedig sokkalta nagyobb az országos kár; de csak a hirharang koiompol mindennap robotban; ellenben nem halljuk a harsány szavu vészharang kongását.

Szégyen és gyalázat a magyar társadalomra az a sovány kimutatás, amelyet a hivatalos lap közöl. A mult hét végéig mindössze 135.000 korona; az 1879-iki árvíz idején pár hét alatt több, mint másfél millió

dátlanul, kalauz nélkül fog beállítani a vonat, úgy fog megállni, mint egy bitang jószág, mely elkóborolt s gazdájának a harmadik határból hozzák vissza. Bűnének teljes tudatában szegyenkezni fog a vonat és senki sem fogja kiabálni az utasoknak: „Varsány, öt perc. Varsány, öt perc.” Halott csend lesz az első peoreben az állomáson: az állomásfőnök nem fogja tudni: mi történt! Valami borzasztó dologra fognak gondolni az emberek: talán gyilkosságra, vagy ki tudja mire. Csak arra nem fog gondolni senki, hogy ő elmaradt...

Az állomáshoz közel volt az uraság óriási népaföldje: a varsányi cukorgyár részére itt termelték a répat. Krizsaneec most ért ide. Óriási szekerek álltak a földeken: rakodtak. A béresek, anint meglátták Krizsaneecet, lobogó hajjal futni a pályán, bizonyára azt hitték, hogy megőrült szegény és sajnálkozva néztek utána.

Krizsaneec azonban csak lélekszakadva futott tovább, mint aki önmaga elől akar menekülni. A kezét ökölbe szorította, a körmeit szinte belevájta a markába, dühösen összeszorította a fogait. Most fityülni halotta a vonatját: tehát pár perc múlva berobog az állomásra, vagy mire ezt elgondolja, már ott is van talán.

volt koronaértékben csak a magyar adomány.

Az is jellemző, hogy ma mennyire nem érzi a magyar társadalom a maga erejét és feladatát. Így aztán hasztalan sopánkodás az, ha a nemzetiségi egyesületek munkája már gazdasági téren is nyomja a magyarságot.

Csodálva kell néznünk azt a munkát, amelynek eredményeire Németországban mutatnak rá abból az alkalomból, hogy a felszabadulás századik évfordulóját ünneplik. Az ünnep záróköve a nagy lipcsei emlékmű felavatása lesz októberben.

Pedig Németország is szét volt szagatva, még politikailag is. Társadalmi és vallási ellentétek és különbségek ott is vannak, még pedig nagyok. De amikor a németiség hatalmáról van szó: ma politikailag is egységbe állt Németország a társadalmi egység hatalmas erejével is kiszáll a sikra.

És ezt nagy mértékben alapozta meg az egészséges egyesületi élet. A németek pompásan megtanulták, hogyan kell az egyéni akaratot és érdeket fegyelmezni és a közszolgálatába beállítani. Ott is vannak az egyesületi életnek fattyuhajtásai, amelyek elég gunyra adnak anyagot az élelapoknak és adomáknak; de a nagy alkotások körül hatalmas erővel szövetkeznek és építik tovább Germániát, amelynek ma szimboluma nem esupán a fejedelmi erszényből épített Walhalla, hanem a nemzeti adományból emelt leipzig-i kolosszus is, amely történetet beszél; de ugyanannak a városnak területén a szintén most befejezéshez közeledő óriási pályaudvar, amely Európa legnagyobb pályaudvara, a modern Németország egységes nagy gazdasági erejéről. És ezt az egységes erőt a tornaegyesületek, lövészegyesületek, dalárdák fonták össze és acélozták meg. Ott nem figuránsok az egyesületek tagjai, hanem nagy urat, kis urat, szakállas öregot és pelyhes ajku ifjút a német nagyság szelleme viszi munkára a közös nagy célért s láttuk saját szemünkkel, hogy a polgári életben tekintélyes öreg ur mennyire engedelmeskedik a fiatal rendezőnek, a rend és a siker érdekében. Ezt a fegyelmet hiába kereszük nálunk.

Tengerészetet kell teremteni, hogy Németország gazdag legyen, ezt a tengerészetet pedig hadihajóknak kell védeni: és ime flottaegyesület alakul és az ad még az államnak is pénzt hajókra. Az aviatikában kérkedve hirdeti világá az elsőség díesősé-

És most talán husz év alatt először történt Krizsaneecel, hogy előntötte szeméit a köny. Azonban csak pár percre, aztán ismét erős lett és már a jövő eshetőségeire gondolt. Arról már lemondott, hogy továbbra is megmaradhasson az állam szolgálatában. De azért futott tovább.

A füst egy helyből szállott az ég felé: a vonat állt. Krizsaneec lihegett és most már legjobban szeretett volna letérni a pályáról, szépen hazamenni a hatodik faluba: este tízre babaérne. Ottthon rögtön becsomagolná a jegylyukasztót és a kalauzruhát és lemondásával együtt elküldené fölöttes hatóságának. Ez legalább férfias eszelekedet volna — gondolta Krizsaneec. De most így, lihegve, mint egy kutya befutni az állomásra, hogy nevéssenek rajta, hogy kitegye magát az állomásfőnök szidásainak. Nem! Ebből nem kér.

Azonban itt volt már előtte az állomás egy kőbajtásnyira. És hátla mégis jóvá lehetne tenni a dolgot, hisz önhibáján kívül történt és maradna minden a régiiben!

Az állomáson tényleg ott állt a vonat. Krizsaneec még látta, anint az emberek előbe szaladnak, integetnek neki. Aztán már nem látott semmit.

Összesedett.

Elek Alfréd.

gét Franciaország s ime ma elkeseredve fakadnak ki francia publicisták, hogy a németek már tulszárnyalták őket még a repülés terén is, mert hatalmas aviatikai egyesületeiknek szövetsége már egész légi flottával és kitünő pilóták seregével rendelkezik, a francia aviatikai körök pedig banketoznak és mulatnak.

Vajjon nem illenek-e ugyanez a panasza, csakhogy még nagyobb mértékben Magyarországra?

Annyi veszedelem, a jövő alakulásának annyi sötét kísérete vesz körül minket, hogy csak egységes s erős magyar társadalom mentheti meg Magyarországot. Az utolsó percben már nem ér semmit a tömörülés. Nem ér semmit az a biztatás és reménykedés, hogy majd megtaláljuk egymást, ha nyakunkon van a baj. A baj itt van már: ólálkodik ránk minden sarokból. Most kell egyesülnünk és szerveznünk a védekezés iskoláját; ha már kitört a hare, akkor késő lesz. Tanuljunk meg ezt a németektől!

Nos.

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 filléért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg díszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizhántológvár, a papirgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica” cognaegvár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

—c—

— A magántisztviselők köréből. A magántisztviselők egyesületének pénzügyi szakcsoportja tegnap folytatta és befejezte az idei rendes közgyűlését. Megejtették te a választásokat is, melyek eredménye: elnök: Friedmann Ferenc, alelnök Sigovics Hugó, I. titkár Spira Alfréd, II. titkár Rubesa D. — A közgyűlésegyéb eredményeiről legközelebb bővebben tudósítunk.

— A birkózó halála. Fiumében jól ismert ember volt még nem régen is Matievich Márián birkózó, aki egész Horvátországban birkózott s tavaly eljött Fiuméba s Susákra is, hogy bemutassa erejét. Ez a Matievich Márián legatöbb egy eszéki erkuszbán szerepelt, ahol mindenkit legyűrt.

Egy bajor birkózó azonban pénzt ígért neki arra az esetre, ha csak 16 pernyi birkozás után győzi le. Matijeviceh enyhén bánt a bajorral, aki felhasználta az alkalmat s egy jó fogással földre nyomta s hátára fektette Matijevicehet. A legyőzött birkózó elkeseredésében boxütésekkel rontott az áruló bajorra, a cirkuszi személyzet azonban közbevetette magát s elválasztotta a verekedőket. Matijevicehet botránnyokozás miatt az északi rendőrség kitiltotta s hiába kérte, hogy engedjék meg neki, hogy még egyszer mérkőzzék a bajorral. Matijeviceh annyira elkeseredett a dolog felett, hogy szállodai szobájában megmérgezte magát. Mikor ráakadtak már halott volt.

— **Az új városi kórház.** Wickenburg István gróf kormányzó péntek délre értekezletre hívta össze a város egészségügyi hatóságát, hogy az új városi kórház felállításáról és kiviteléről tanácskozzanak. — Ezen az értekezleten határoznak a fölött is, hogy akülső járványkórházat átengedjék-e a József főherceg szanatórium céljaira.

— **Szomorú esküvő.** Megirtuk tegnap, hogy Grashich János 32 éves munkás, aki előrehaladott tuberkulózisban szenved, tegnapelőtt, miközben az esküvőjére készült öngyilkossági szándékkal mérget ivott. Az esküvő tegnap mégis megtörtént, még pedig a kórházban, ahol az új pár sirva vallott hűséget egymásnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** A helybeli Chevra Kadisa igazgatósága ez uton fejezi ki hálását köszönetét Premuda Guido urnak az „Il Popolo” utján hozzájuttatott nemeslelkű adományért.

— **A kikötőből.** Okt. 21. Érkezett: Amphitrite osztrák gőzös Alexandriából, 210 bál pamuttal és 5 láda dohánnyal; Panonia angol gőzös Newyorkból, 360 hordó olajjal, 60 láda géppel és 20 tonna vegyes áruval.

In dult: Atlanta magyar gőzös Konstantinápolyban üresen; Himalaia osztrák gőzös Newyorkba, 2400 tonna magnessittel, 50 tonna rizsszel és 20 tonna vegyes áruval; Tisza magyar gőzös Mogadorba, 370 tonna fával, 60 tonna cukorral, 30 tonna ásványvízzel és 180 bál dohánnyal.

— **Megszökött a szülőitől.** A pólai rendőrség tegnap táviratilag kérte Coverlizza Antónia 16 éves leány letartóztatását. A leány — a megkeresés szerint — megszökött szülőitől, magával vitte nővére értékesebb dolgait s valószínűleg Fiume felé utazott.

— **Tettenért betörők.** A Calle del Moreren egy rendőrjárat ma éjjel észrevette, hogy Pasquali Antónia fűszerüzletének ajtaja fel van törve. Két rendőr belépett az üzletbe s abban a pillanatban kiugrott egy férfi, aki sötét futásnak eredt. Utánna szaladtak, de nem tudták elérni. Az üzlet kiszolgáló asztala alatt a rendőrök egy másik férfit pillantottak meg, aki összegubbaszkodott. Kiráncigálták onnan s bevitték a rendőrségre, ahol a szolgálattevő rendőrtisztviselő rögtön rája ismert. A betörő, akivel a rendőrségnek már sokszor volt dolga, Osenberger István munkakerülő suhanc. Elszö-

kött társa valószínűleg egy Derset nevű esavargó. Ezt a rendőrség abból következteti, mert elválaszthatatlan jóbarátok s mindig együtt követik el betöréseiket. Megállapították, hogy a megszökött betörő semmit sem vitt el, Osenbergernél is csak kevés kávévet találtak.

— **A Canadian Pacific botránny.** Az osztrák hatóságok most már nemcsak a Canadian Pacific ellen folytatják a vizsgálatot, hanem a többi hajóstársaság ellen is. Vasárnap tizenegy hajózási és utazási ügynökségnél tartott a rendőrség revíziót és mindegyikből nagy esomó reklámot és egyéb nyomtatványt vitt magával. Megállapították, hogy ezek a társaságok igyekeztek ugyan betartani a törvényes formákat, de a törvény szellemével ellentétben mégis üztek a kivándorlásra való esábitást. Egy előkelő társaság irodájában például apró ajándéktárgyakat találtak, melyeken az amerikai gyöngyéletéről voltak képek és melyeket a parasztság között osztogattak szét. Éppen ezért a kormány siettetni az új kivándorlási törvény tárgyalását és az osztrák képviselőház költségvetési albizottságának tegnap délutáni ülésén megjelent Schuster kereskedelmi miniszter és az interpellációkra válaszolt.

A kormány azt tervezi, hogy a kivándorlás ellenőrzésére külön központot állít fel, mely a belügyminisztériumnak lesz alárendelve Stuckart volt rendőrigazgató, udvari támaszos vezetésével.

Megállapította a vizsgálat azt is, hogy a lezajlott külpolitikai válság idején a kivándorlási társaságok ügynökei voltak azok a kik Galiciában és Bukovinában a lakosság ijedelmét kihasználva, rönt rendeztek a bankok ellen. Rábírták a parasztokat, hogy vegyék ki pénzüket a takarékból, mindenüket adják el és szökjenek Amerikába.

A vizsgálat anyagát közölték a magyar belügyminisztériummal is, kérve a magyar hatóságok közreműködését a további eljárásban.

A további nyomozás hihetetlen garázdálkodásokat derített ki a Canadian üzelmek körül. Ez a szervezett bünszövetkezet nemcsak a monarchia közös hadseregének vételt vette, amennyiben anyagi áldozatok árán is kivándoroltatta a katonaköteles legényeket, hanem arra is szövetkezett, hogy a kivándorlók földjeit összevásárolja és idegen kézre juttassa. Kézzelfogható bizonyítékok vannak a mellett, hogy a Canadian szolgálatában álló ügynökök egyuttal egy idegen nagyhatalom szolgálatában is állottak. A kivándorlásra esábitó ügynökök mindjárt vévőket is szereztek Galiciában és Ausztria északnyugati részein a gazdátlanul maradó földek számára s ezek vevői mindig oroszok voltak. Nagy földterületek jutottak így orosz birtokosok kezére, akik azonban külföldi alattvalók maradtak és nem állanak az osztrák törvény hatása alatt.

A Canadian trükkökkel dolgozott. Vagyont költött arra, hogy nagy összeköttetésekkel rendelkező embereket megnyerjen ügyének. Ezek aztán forma szerint nem lép-

tek be a Canadian kötelékébe, nem is voltak tényleges alkalmazottak, csupán jóakarók arra az esetre, ha a hatóságok föltartóztatják a kivándorló-szállítmányokat. Temérdek olyan eset volt, hogy ilyen neves és jó összeköttetésekkel dicsekedő, sokszor nagy-rangu nyugalmazott, volt tisztviselők jártak közbe egyes föltartóztatott transzportok kiszabadítása érdekében.

Volt a Canadiannak egy nagyfizetéses föltisztviselője: a király egyik komornyikjának egyik fia. Ez az ember sikkasztásokat követett el s mikor a vállalat felfedezte a szabálytalanságokat, nem bocsátotta el szolgálatából, hanem utazni küldte Kanadába. Onnan visszatérve, megtartotta régi fizetését, de azontul nem állott tényleges szolgálatban, hanem mint jóakaró működött, hogy közbenjárjon, ha a hatóságok a Canadian kivándorlóit nem engedik át a határon.

A kivándorlási botránny ügyében a belügyminisztérium tegnap a következőket jelentette:

A Canadian Pacific üzleteinek működése ellen Magyarországon nem voltak szűkösök külön intézkedések, mért általában minden kivándorlási ügynökségek megátlására a legszigorubb intézkedések vannak hatályban. A hatóságok adatai szerint nincs alapja annak a feltevésnek, hogy a Canadian Pacific Magyarországról szállított volna nagyszámban utlevél nélkül kivándorlókat. Igaz ugyan, hogy az utóbbi időben e társaságnak Magyarország területén kívül működő ügynökségei igyekeztek Magyarországról is kivándorlókat toborozni, de a hatóságok ezt megghusították. A magyar és osztrák kormány közötti tárgyalások alapján, jövőben kölcsönösen még hatásosabb intézkedéseket foganatosítanak és a másik állam területéről jövő utlevél nélküli hadköteles kivándorlókat is fel fogják tartóztatni, ha a határt átlépni akarják.

Az osztrák kormány tegnap beterjesztette az új hivándorlási törvényjavaslatot, a mely már nagyrészt a mostani visszaélések vizsgálatának tapasztalatain épült fel és alkalmas arra, hogy megfékezze az eddigi erőszakolt, mesterséges kivándorlást. A törvényjavaslat már régen készül, most azonban alapos átdolgozáson ment keresztül. A javaslat megtiltja az utazási és kivándorlási irodáknak, hogy kivándorlásra esábitó nyomtatványokat osztogossanak és a hatóságoknak az eddiginél nagyobb mértékben biztosít ellenőrzési jogot a kivándorlás felett. Védkötelesek kivándorlását teljesen eltiltja.

— **Betörő a lakásban.** Micetich Mária sajtélarusító tegnap a piacról hazaérve, rémülten konstátálta, hogy a lakásán betörők jártak, akik mindent szanaszét dobáltak. Beletekintve a fiókba, ahol pénzét szokta tartani, fájdalommal látta, hogy a betörők elvitték keservesen megtakarított 800 koronáját. Egyik szomszédnője szerint tegnap délelőtt két vándorlókülső fiatalember olázkodott a ház előtt s valószínű, hogy ezek követték el a betörést. Micetich Mária bejelentette az esetet a csendőrségnek.

— **Tolvaj albérlő.** Ban István susáki kereskedő a minap új szolgát vett fel, aki nem tudott hamar lakást kapni s így a kereskedő egy másik alkalmazottjához, Paulovich Jánoshoz ment lakni. Tegnap este az új szolga, Vracia Dusan megvárta míg Paulovich elalszik s ekkor összeszedte lakásadója aranyemüit és 15 korona készpénzt, a melylyel megszökött. A susáki rendőrség megindította ellene a nyomozást.

Richter cipői a legjobbak és lelegegánsabbak.
RICHTER FERENC cipésmester Fiume Corso 37,
Via Municipio 2 és Abbazia Reichstrasse 39.

— **A templom előtt.** Hero Onorato 7 éves fia tegnap a San Vito templom bejáratánál elesett s agyrázkódást szenvedett. Beszállították a kórházba.

— **Baleset az utcán.** Sporer Szilveszter Danubiusz-gyári munkás tegnap a Lujzaton elesett s orrsontját törte. Beszállították a kórházba.

— **A csavargónő büne.** Radovaz Mátyás horvátországi gazda a napokban Susákon járt, ahol megismerkedett Lenaz Dragica nevű leánnyal. Estefelé egy Lujzanti korezmába mentek, ahol a leány kilopta lovagja zsebéből a 260 koronát tartalmazó pénztárcát s azzal ellillant. Radovaz később vette észre, hogy lopásnak esett áldozatul. Bejelentette a dolgot a susáki esendőrségnek, amely többnapos nyomozás után letartóztatta Lenaz Dragicát. A pénzből persze semmit sem találtak nála.

— **Baleset a gyárban.** Tegnap beszállították a kórházba Butkovics András papirgyári munkást, akinek a jobb lábát egy emeltyű eltörte.

— **Késelés a korezmában.** Kotnar János lakatos tegnap egy pasaci korezmában összeszólkkozott Cergonja Ljubomir napszámossal, aki kést rántott s két helyen megszurta Kotnart. A késelőt eddig nem tudta elfogni a susáki esendőrség. Kotnar sérülései nem súlyosak.

— **A gépész balesete.** Kovaecsek Antal 29 éves gépész tegnap a Baross kikötő egyik villamosdarujáról lezuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: A festői Szicília. Egy kételtű hulló. A megharapott kéz, dráma. A szerelmi üzenet, bohózat.

x **Fogműterem.** Legujabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8-9-ig foghuzás ingyen. Novák Rudolf műfogspeciálista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

NYILTTER*).

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK
ad 114961 F. IV. a.
913.

HIRDETMÉNY.

gyors- és teherárúk, továbbá élő állatok fuvarozási biztosítása tárgyában.

Ertesítjük a t. szállító közönséget, hogy az állomásainkon, valamint kezelésünkben levő vasutak állomásain feladásra kerülő árúk és élő állatok fuvarozási biztosítása iránt kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Öngyméltóságának jóváhagyásával az „Európai áru és podgyászbiztosító részvénytársaság” budapesti céggel szerződést kötöttünk.

E szerződés alapján köteles a nevezett részvénytársaság a feladók kívánságára a feladásra kerülő árúknak és élő állatoknak fuvarozási biztosítását az egész vasuti szállítási útvonalra az elveszéssel, hiánnyal és sérüléssel járó veszélyek ellen elvállalni.

A biztosítás az árufelvételi helyeken alkalmazottainknál a biztosítási összeg bemondásával és a biztosítási díj kiegyenlítése által köthető.

A biztosításra nézve az állomásokon kifüggesztett hirdetésekben foglalt általános biztosítási feltételek és díjszabály mérvadók.

A biztosítási feltételek szerint a részvénytársaság a vasutak fuvarozási felelőssége túlterjedő és a kártérítési összeg jelentékenyen felemelt mértékűen vállal felelősséget.

A részvénytársaság a biztosított árúk

nál előforduló elveszések, hiányok és sérülések következtében bejelentett kárigényeket kereskedelmi szervezetéből folyó egyszerű ügyvitel folytán a legrövidebb idő alatt intézi el.

Az árúk biztosításáért fizetendő: fuvarlevelenként 20 fillér kezelési illeték és ezen felül a biztosítási összeg minden 100 koronája után Magyarország, Ausztria, Bosznia-Hercegovina területére, valamint Németországba és Svájcba feladott küldeményeknél 10 fillér, a többi európai országokba feladott küldeményeknél pedig 15, illetve 20 fillér. A biztosítási díj lerovása a fuvarlevelek hátlapjára ragasztandó biztosítási bélyegekkel történik.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság az állomásokon kifüggesztett hirdetésekben foglalt általános biztosítási feltételektől eltérő és a szállító közönség érdekeinek további kielégítésére alkalmas különleges biztosítások kötését is vállalja. Az ilyen különleges biztosítások kötését alkalmazozottaink is közvetítik.

Tekintettel azokra az előnyökre, amelyek az árúknak fuvarozási biztosításából a szállító felekre hármlanak, közlegeinket utasítottuk, hogy az árubiztosítást a szállító közönség figyelmébe ajánlják és a szállító közönségnek a biztosításra vonatkozólag mindennemű felvilágosítást készséggel adjanak meg. Kívánatra pedig a részvénytársaságnak a biztosítás feltételeit és díjszabályát magában foglaló prospektusait szolgáltatásuk ki.

Az európai áru- és podgyászbiztosító részvénytársaság igazgatósága (Budapest, V. Eötvös-tér 2) az általános biztosítási feltételekről és biztosítási díjszabályról kívánatra bárkinek lenyomatot küld és minden természetű felvilágosítást közvetlenül is megad.

A részvénytársaság hasznos és közérdekű szolgálatait a t. szállító közönség figyelmébe ajánljuk.

Budapest, 1913. október hó 14-én.

Az igazgatóság.

*) E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerk.

Vesse emlékezetébe, hogy;

1. A Scott-féle emulsió az egyetlen Scott eljárása szerint előállított majdnem 40 éves hírnévnek örvendő csukamájolaj emulsió
2. A Scott-féle csukamájolaj emulsió kizárólag a legfinomabb Lofoten gőzhalajból és más hasonlóképen csak elsőosztályú anyagokból lesz előállítva. Innen van maradandó jósága és hatóereje.
3. A Scott-féle csukamájolaj jóízű, könnyen emészthető, étvágyjavító erősítő szer, épügy felnőttek, mint gyermekek számára.
4. A Scott-féle emulsió hála a bevált Scott-féle eljárásnak a megromlás veszélye nélkül tartható és úgy télen, mint nyáron egyforma hatóerővel bír.

De csak a Scott-féle emulsió és nem más!

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére, Wien VII, akkor egy gyógyszer útján próbaadagot küldünk.

Legalkalmasabb bevé- sárlási forrás

mindennemű vászon, kézmű, függöny női és férfi konfekció árúknak és bútorokban. (Heti vagy havi részletfizetésre)

Alessandro Roth

Fiume Via E. De Amicis 9 I. em.

Telefon 15-65

Ügyes varrónőt

sürgösen keresünk. Viale Deák 10. sz. IV. emelet, 7. ajtó.

Távirat — Telefon.

Barátságos felszólítás.

BUDAPEST, okt. 22. Egyik reggeli lap hosszú cikket közöl a Tisza—Apponyi afférról. Erre vonatkozólag a Bud. Tud. ki-jelenti, hogy Tisza megbízásából Vojnits István báró járt Apponyinál, akitől barátságosan kérdezte meg, hogy szavaival érinteni akarta-e Tisza abszolút szavaival érte-gét. Incidensről szó sincs.

Skerlecz — horvát bán.

ZÁGRÁB, okt. 22. A hivatalos lap Skerlecz báró királyi biztos tegnapi audienciájáról ezeket írja: A kihallgatással a horvát válság új helyzetbe került. Skerlecz Bécsből mint kinevezett bán fog Zágrábba viszsza térni, aminek előzménye volt az a tárgyalás, melyet Skerlecz Tisza Istvánnal folytatott. Visszatérése után Skerlecz vissza vonja a Cuvaj által kiadott kivételes intézkedéseket és elrendeli a tartománygyűlési választásokat. Így a válság oly módon lesz megoldva, hogy a horvát béke újra helyre állhat. Az összes hangzatosított sérelmeket természetesen nem lehet nyomban orvosolni, mert ehhez mindenekelőtt a magyar parlamenttel való együttműködés szükséges.

A Pool szerződés.

BUDAPEST, okt. 22. Az ellenzék elhatározta, hogy a parlamentben szóvá teszi a Pool-szerződést. Aktualitást ennek a Canadian-botrány ad.

Lipscher ügye.

BUDAPEST, okt. 22. A rendőrség ma délelőtt kihallgatta Lipscher Lipótót, aki arra a kérdésre, hogy miből ői, sehogysem tudott kielégítő választ adni. Takarékkönyvet mutatott, hogy azt külföldön szerezte és laptudósítónak mondotta magát. Kiderült, hogy a millenánis esztendőben már járt Budapesten, amikor egyszer 5 napra, egyszer pedig 2 hétre el volt zárva. Ha megfelelő foglalkozást felmutatni nem tud, akkor az új csavargó bíróság elé állítják.

A kolera.

BUDAPEST, okt. 22. A helügyminiszteriumnak a vidékről ma 10 új kolerameg-betegedést jelentettek.

A bukaresti követ.

BECS, okt. 22. Mint a Politische Korrespondenz jelenti, a monarchia bukaresti követévé gróf Czernin Ottokárt, az urakháza tagját fogják kinevezni.

Az állatkert költségvetése.

BUDAPEST, okt. 22. A főváros pénzügyi bizottsága pénteki ülésén fogja tárgyalni az Állatkertnek 1914. évi költségvetését, mely a városgazdasági ügyosztály előterjesztésével együtt külön füzetben jelent meg. A 614.334 koronára rugó üzemi kiadást 940.160 koronára előirányzott üzleti bevétel fedezi. Az Állatkert újjalakításával felmerült többköltségnek és kamatainak első két félévi részlete megtérítésével a közégi alapnak 185.833 koronát szolgáltat be és 140.000 koronát saját alapjának javadalmasására fordít. A költségvetést, melyet az állatkerti bizottság változatlan elfogadásra ajánl, külön kell előterjeszteni a közgyűlésnek.

A Canadian-botrány.

BUDAPEST, okt. 22. Sok kivándorlási ügynök a galicjai határon át Magyarországra szökött. A esendőrség négyet közülök letartóztatott.

BECS, okt. 22. A Canadian botrány miatt Brzesowszky lovag bécsi rendőrnagyzóló állása megröndült.

TRIESZT, okt. 22. A rendőrség a Canadian Pacific itteni irodájában házkutatás tartott és a talált iratokat zár alá helyezték. Mivel számos terhelő adatokat találtak, a rendőrség a további meneteket beszüntette.

Nagy katonaszabadítás.

TRIESZT, okt. 22. A felsőolaszországi hatóságok nagyarányú katonaszabadításnak jöttek a nyomára, amely már évek óta folyt. Eddig öt katonarost és 12 polgári személyt tartóztattak le az ügyben. A katonaszabadi-

tök egészen rendszeresen dolgoztak és 1000-5000 lírát szedtek egy-egy fiatalember alkalmatlanná nyilvánításaért. Az ügyben sok előkelő felsőolaszországi család van kompromittálva. A letartóztatott orvosok között van Venturo törzsorvos is, aki a vezetője volt az egész csaló kompániának és az évek folyamán már egymillió líránál nagyobb vagyont szerzett a katonaszabadításból.

Toselliné színműve.

ROMA, okt. 22. Ma volt a Tosellinéről szóló szindarab premiérje, mely botránnyal végződött. A darab gyatrának bizonyult, már a második felvonást kifütyülték, a harmadik felvonást kifütyülték, a harmadik felvonást végig se játszhatták, a közönség elhagyta a színházat. A darabot levettek a műsorról.

Kereskedelmi szerződés Szerbiával.

BELGRÁD, okt. 22. Ma kezdődik a kereskedelmi szerződés tárgyalása Szerbiával. Mivel Szerbia feltételei nagyon túlzottak és ezekből nem szándékozik engedni, meglehet, hogy e miatt ismét súlyos bonyadalmak lesznek.

Leleplezett szélhámos.

LUGOS, okt. 22. Az itteni tankerületet miut tanfelügyelő utazta be egy biztos föllépési ember és a tanítónőktől a szanatórium számára gyűjtött pénzeket akarta felvenni. Már 7 községet beutazott, míg ma sikerült Epresfalván leleplezni és elfogni. Rózsavölgyi Kornélnek hívják és közönséges szélhámos.

Forrongás Portugáliában.

PARIS, okt. 22. A Havas-ügynekességnek jelentik Madridból: Itt elterjedt hírek szerint Portugáliában komoly zavarok törtek ki.

LÍSSZABON, okt. 22. Egy minden részben előre jól kidolgozott monarchista forradalomnak kellett volna tegnap kitörnie, melyben előkelő hivatalnokok is résztvettek volna. Sikerült azonban ezt elfojtani, a vezetőket letartóztatták. Egyikük a börtönben öngyilkos lett.

Vasúti katasztrófa.

BERLIN, okt. 22. Newyorkból táviratkozzák: Egy különvonat, amely a 39. és 117. számú vasútvonalon közlekedett, az Alabama állam területén egy katonai ünnepre, Alabama elvárosától nyugatra, a szűknyitványú vasútvonalon a hídfőnél három vagon kiskilótt, a többi kocsit. Husz katoná meghalt, 150 megsebesült, köztük harmincan olyan súlyosan, hogy aligha maradnak életben. Ma reggel érkeztek a szerencsétlenség helyére a mentőoszlopok.

St-Louis lángokban.

LONDON, okt. 22. Newyorki táviratok jelentik, hogy Missouri-állam fővárosa, St-Louis lángokban áll. A szükségzetű tüzeség miatt a tűzoltóság tehetetlen, mert az erős szél egyik városrészről a másikra viszi a lángokat. Két vasúti állomás és sok garázstűz pusztult el, az eddigi kárt több mint öt millióra becsülik. A lehulló fagerendék sok gyermeket agyonütöttek. A lakosság a környékre menekült és a nagy pánikban több asszonyt és gyermeket agyonapostak.

Véres családi verekedés.

ARAD, okt. 22. Felsőmiskolc községben Teofil munkás összevezett a családjával. A család segítségére sietett apósa, a katonaszerelő Dud Abrahám. Dud Teofil késébe támadt az öregre, aki baltát ragadott és megvágta a fejét. Dud Teofil segítségére

sietett ennek Mihály nevű öccse is, aki szintén késébe támadt az öregre. Dud Abrahám miután végzett Teofillal, Dud Mihályt is levágta a baltával.

A cardiffi bányaszerencsétlenség.

CARDIFF, okt. 22. Az Universal bányába leszállt mentőlegénység, akik három oldalról hatoltak előre, egész közel jutottak ahhoz a helyhez, ahol — számítás szerint — a halottak nagy része van. Minden reményt, hogy csak egy bányász is életben találjanak, feladtak.

Skerlecz merénylete.

ZÁGRÁB, okt. 22. Báró Skerlecz Iván királyi biztos merényletét, Dojcsicsot, tegnap nagy esendőri kísérettel a mitrovicai fegyintézetbe szállították, hogy megkezdje büntetését.

Letartóztatott merénylet.

MADRID, okt. 22. Mikor Pitalt, a szenátus volt elnökét temették, a rendőrség letartóztatott egy gyanús alakot, aki Romanones miniszterelnök ellen merényletet akart elkövetni.

Angol-szerb bank.

FRANKFURT, okt. 22. A Frankfurter Zeitung értesülése szerint Belgrádban 5 millió korona alaptőkével egy angol-szerb bankot fognak alapítani.

A cár háborus hangulatban.

BÉCS, okt. 22. Párisi jelentések szerint a cárt a háborus párt anyyira hatalmába kerítette, hogy kész volt Szerbia érdekében a hadüzenetre. De mivel a konfliktus Ausztria-Magyarország és Szerbia között elsimult, erre nem került a sor. A cár azonban még mindig neheztel Ausztria-Magyarországra.

Haditörvényszék előtt.

SZALONIKI, okt. 22. Sartakló község huszonöt török lakosát haditörvényszék elé állították. A vád ellenük az, hogy agítottak a görög uralom ellen.

Zendülő török tisztok.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 22. Csataldzsánál tegnap 3 katonatisztet zendülés miatt kivégeztek. Ugyanezen ok miatt a konstantinápolyi helyőrség két tisztjét a haditörvényszék halálra ítélte.

Sukri pasa haza megy.

SZOFIA, okt. 22. A török hadifoglyok hazaszállítása egyre tart. Az utolsó csoport, élén Sukri pasával, Drinápolyi hős védőjével és Javed pasával pénteken indul Konstantinápolyba.

Thrácia megszállása.

SZOFIA, okt. 22. Nyugatthráciát a bolgárok teljes esendben és zavar nélkül újra megszállták. A muzulmánok mind visszatérnek hajlékaikba. A bolgár csapatok ma estére Mastaulába érnek.

KONSTANTINÁPOLY, okt. 22. Gümüldzsínát a bolgár csapatok ellenállás nélkül megszállták. Szuleman bej azt tanácsolta a portának, hogy kerüljön minden felesleges vérontást és igyekezzen a jó viszonyt Bulgáriával fenntartani, mert Görögország

Hotel Bellevue

Cirkvenica.

legközelebb a molóhoz, a tengerparton, fedett és nyitott terrasse-szal.

Kirándulók kellemes uzsonnahelye.

Olcsó utókura es téli idény.

Szept. 1-től mérsékelt árak, pensio K. 5.50-től kezdve. Fürdők a házban, fűthető szobák.

Meršlavić, vendéglős.

a fegyverszállításra vonatkozó ígérte nem tartotta be és a görögök — harc esetén — kivándorolnak. Gümüldzsínában a török katonaságot lefegyverezték.

Török-görög béketárgyalások.

ATHÉN, okt. 22. Venizelosz miniszterelnök, Panasz külügyminiszter és Ghalibég török meghatalmazott között tegnap tanácskozás volt, a melyen a szerződés-tervezet több pontját rendezték. Általános vélemény, hogy rövid időn belül létrejön a végleges megegyezés. A porta azonban ideiglenesnek tekint minden szerződést, mely nem rendezi egyuttal a szigetek kérdését is.

TŐZSDE.

	Okt. 21 zárlat	Mai árt. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	819.—	823.50
Osztrák hitelrészvény	522.—	624.50
4%-os koronajáradék	80.90	80.70
Osztr.-magy. államvasut	686.50	692.50
Jelzálogbank	419.—	421.—
Leszámitóbank	510.—	511.—
Hazai Bank	279.—	279.50
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	546.—	549.—
Rimamurányi	679.—	685.—
Salgótarjáni	747.—	749.—
Közuti Vasut	636.50	639.—
Városi Villamos	354.—	355.—
Adria	572.—	—
Déli Vasut	110.—	—
Magyar Cukoripar	2680.—	—
Rizsgyár	3775.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza októberre	10.60	10.53
Búza áprilisra	11.41	11.33
Rozs októberre	8.21	8.11
Rozs áprilisra	8.95	8.86
Zab októberre	7.31	7.22
Zab áprilisra	7.52	7.50
Tengeri májusra	6.35	6.28
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	622.50	625.50
Magyar hitelrészvény	818.—	822.—
Osztrák magyar államvasut	687.50	694.—
Déli Vasut	—	113.50
Alpesi	834.—	846.—
Skoda	808.—	811.—
Osztr. koronajár.	80.20	—
Fiumei és trieszti értékek: Legutóbbi kötetsek átlagár.		
Fiumei 4%-os kölcsönköt.	92.—	—
Banca Fiumana	659.—	—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—	—
Fiumei Népbank	115.—	—
Litorale Bank és Takarékszövet.	240.—	—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—	—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	250.—	—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500.—	—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125.—	—
Orient tengerhajózási társ.	1420.—	—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1000.—	—
Magyar Olajgyár	1000.—	—
Austro-Americana	202.—	—
Navigazione Libera Triest	287.—	—
Osztrák Lloyd	625.—	—
Stabilimento Tecnico	593.50	—
Ampelea Szeszpároló Rt.	9800.—	—
I. Trieszti Rizsgyár	420.—	—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	730.—	—
Spalatoí Portland Cement	432.—	—
Assicurazioni Generali	360.—	—
Rinnione Adriatica	823.—	—
	3695.—	—

A kinek eladó **használt butora** van vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.
Telefon 12-03 szám.

Wotan Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa
Huzott drótszállal 75% áramnektakarítás.

Kapnato villanyszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCUKERT-MŰVEK-nél Budapest, VI. Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

A RUHATOLVAJ.

Abbazia, okt. 22.

A városban minden ember ismeri azt az elegánsan, mindig a legutolsó divat szerint öltözött urat, ki változatlan physonomiával feszesen áll az N. és Társa férfiruha üzlet kirakatában. Ez az ur az, akinek nem kell gondoskodni se feleségről, se gyerekről, se önmagáról, mert nincs senkije se, sőt ő maga is másé. Nem kell gondoskodnia lakásról, nem fizet házbért, mégsem kell soha hurcolkodnia; ott áll, ahova állították. És mindig seasonszerűen van öltözve, mintaképpül szolgál a város lakosságának. Erdemjel helyett egy cédulát hord ruhájára tűzve, ezen K betű és egy szám van, mely árát jelzi azon öltönynek, melybe bele bujtatták és el kell ismerni, hogy Nobody ur — adjuk neki a nevet — mindig nagyon olcsón és izléseesen öltözködik.

Leginkább azonban Sch. Károly, vándorutjában itt időző, jelenleg foglalkozás nélküli lakatoslegény, esodálta és irigyelte meg Nobody ur fess sacco-öltönyét. Összehasonlította a saját testalkatával és azt fedő kopott, foltos ruhadarabokkal s úgy találta, hogy ő rajta is ép oly jól állna az öltöny, és hogy ő neki sokkal nagyobb szüksége lenne arra. Az árát ugyan elég olcsónak találta, de miután annyi K. fölött nem rendelkezett, elhatározta, hogy még olcsóbban szerzi be a szükségelt őszi costumot. Éjjel, mikor a bóra döhöngött és az utca néptelen volt, könnyen ment a redőnyt felhuzni és az üvegajtót annyira kinyitni, hogy bejuthasson a kirakatba. Benn megkérdezte Nobody urat, van-e ellene kifogása, ha ruhát cserélnek. Miután Nobody ur egy szóval se tiltakozott, a ruhaesere gyorsan megtörtént és a lakatoslegény mint perfekt dandy hagyta el az üzletet, mert hát „ruha teszi az embert!”

Másnap reggel a cég derék boltiszolgálja felhuzván a rolót, majd hanyatt esett, a mikor Nobody ur jól ismert kedves ábrázatát változatlanul, de természetét hitvány viseltes ruhadarabokkal fődve, pillantotta meg. Annyira elhagyta ereje, hogy nem volt képes a félig feltaszított redőnyt egészen feltolni. Az összesereglett emberek élénken tárgyalták az esetet és a cég dícséretére legyen mondva, most először nyilatkoztak oly módon, hogy a Nobody ur öltönyén fityegő cédulára irt ár nem ér meg annyi fillért, mint a mennyit a K. feltüntet.

A tolvaj-gigerli sem mehetett messzire a közismert sacco-öltönyben, mert pontos személylírás nélkül is hamar elesipték azok, akiknek szintén hő vágyuk volt ennek az öltönynek a megszerzése, de nem választották hozzá ezt a módot.

A rendőrség előtt a vándorlegény azzal védekezett, hogy a városba érve, régi rongyos ruhában nem járhatott és ő szívesen megadta volna az öltönyre ráirt árat, mivel azt elég jutányosnak találta, de nem tehetette, mert nem volt annyi pénze.

A kereskedő azonban jószívű ember. Méltányolta az elismerést és az eset által neki szerzett reklámot, és a tegnapi tárgyaláson visszavonta feljelentését. Így a mes-

terlegény a legjobb emlékekkel és ruhákkal távozhatott városunkból. (V.)

— **Uj gyógyfürdő egyesület.** F. hó 18-án dr. Glax fürdőbizottsági elnök kezdeményezésére értekezlet volt, mely elhatározta, hogy egy talasso therapiai egyesületet alakít. Az új egyesületnek tagja lehet mindenki, aki a fürdők idegenforgalmának emelésén fáradozni óhajt és aki a fürdők gyógyhatásának ismertetésével foglalkozik.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:

(Hótes arrivés hier):

Bau Arpád Budapest
 Stauber Dunaföldvár
 Faludi Jenőné Dunaföldvár
 Grün Ottó Dunaföldvár
 Nestel Izidor Cernowitz
 Köves Izsó Budapest
 Maxon Marie Lemberg
 Scheffer Viktor dr. Budapest
 Babinska Lucia Podolie
 Lewenberg Ludwig Berlin
 György Alfréd Budapest
 Hoesch Arthur Kreuzan
 Leitner Emma Linz
 Somogyi Ernő Budapest
 Funtok Gyula Budapest
 Kanizsai Ferenc Mohács
 Weit Simon Tarnow
 Gyogjovits István Budapest
 Grosz Gyula Budapest
 Auslaender Heinrich Wien
 Huber Agnes Eszék
 Vanicek Milan Osijek
 Hermann C. dr. Osijek
 Redlich Jakab Budapest
 Buci Sándor Dida
 Király János Debrecen
 Stenk Edé Mohács
 Wiesler József Salzburg
 Lehner Fritz Gráz
 Braun Richárd Wien
 Michel Regina Pozen
 Brandt Berta Posen
 Grosz Vilmos Miskolc
 Perger Ignác Budapest
 Madeyski Robert Wien
 Bauer Elsa Trieszt
 Schulhof Miliza Belgrád
 Szeplegy Gyula Budapest
 Boeszay József Budapest
 Formanek Helén Zágráb
 Buchner Hans München
 Stock Fritz
 Prascsek József Wien
 Weisz Vilmos Sikkó
 Bleier Armin Budapest
 Peszl Justzi Wien

Habsburg
 Habsburg
 Habsburg
 Habsburg
 Habsburg
 Habsburg
 Liburnia
 Bellevue
 Mascagni
 Palace
 Palace
 Quarnero
 Riviera
 Jolanda
 Abbazia
 Abbazia
 Abbazia
 Hausner
 Hausner
 Breiner
 Breiner
 Hermitage
 Savoy
 Securanst.
 Securanst.
 Securanst.
 Slatina
 Stefanie
 Stefanie
 Stefanie
 Stefanie
 Schanzer
 Al Mare
 Viktor
 Janette
 Ayram
 Bristol
 Bristol
 Bristol
 Vidakovits
 Wienerheim
 Hammer
 Mahler
 Bellevue
 Jezica

ABBAZIA

BRISTOL szálló, kávéház s étterem.

140 modern szoba, lift, központi fűtés, melegvíz-vezeték, villany, telefon. Kitünő magyar konyha.

Tulajd. **Rudovits v.**

Eladó fűszerüzlet

jól menő, magyar vevőkörrel, biztos existencia egy magyar család számára. Közelebbet Büffet Bellevue, a kapucinusok épületében.

„Villa Ella“ Pilseni Sörarsarnok

ABBAZIA.

Steinacker Villával szemben Feljárt a Slatina fürdőnél. Szobák penzióval és a nélkül, olcsó árak. Polgári konyha, pilseni sör, jeborok.

Tengeri fürdő Lusinpiccio Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Vidakovits szálló és étterem

ABBAZIA Reichsstrasse

Elegáns szobák penzióval vagy anélkül. Kitünő magyar konyha Magyar tulajdonos.

APOLLO-SZÍNHÁZ.

Via Aless. Volta 6. Igazgató Troppauer A.

Október 16-tól 31-ig

Nagyszabású családi műsor.

Minden szám egy sláger

Kezdődik fél 9 órakor.

MINELLI CSALÁD

akrobaták

Korb Paula

szubrett

Claire Gené

előadó művésznő

QUADRATUS

zene-clown

Coca Mignon

táncosnő.

Neményi Hasi

magyar énekesnő.

AZORA-TRIO

Gisi Walter

dalénekesnő

Tranie Warran

énekesnő.

FRANZ AMON

kómikus

MOZGÓ FÉNYKÉP.

Előadás után kabaré szabad be-
menettel.

Minden vásár- és ünnepnap délután 4 óra kor családi előadás. Bemenet 40 fillér, zervált hely 70 fillér, páholy 1 korona.

Eladó butorok

kisebb lakásba való átköltözés miatt több rab butor olcsón eladó. Via Pomerio 16 III em. jobbra.

KÖZGAZDASÁG.

Dockmunkások és csatahajóparancsnok összetűzése. Érdekes esetet jelentenek Devonportból. A Belerophon nevű angol páncélos csatahajó javítás céljából már hosszabb idő óta a devonporti állami hajógyárban fekszik. A csatahajón állandóan több száz gyármunkás dolgozik. A minap a hajón melyen mint minden hadihajón, a tisztek részére külön hajóhid van, előfordult a haditengerészek szempontjából az a hallatlan eset, hogy egy munkás nagy sietségében a daru által elzárt legénységi hid helyett a tisztihidon akarta a hajót elhagyni. A tisztihid fejénél álló szuronyos őr azonban a munkást a hidon elfogta és a parancsnok elé vezette, aki a nagy bűnöst elzáratta. A hajógyár egyik tisztviselőjének csak nagynehezen sikerült a rideg parancsnokot a munkás szabaddalra helyezésére rábírni. A gyár több ezer főnyi munkássága az eset hallatára deputációt küldött a gyár parancsnokságához és követelte, hogy a munkásoknak engedjék meg az összes hajóhidak használatát. A gyár parancsnoksága a munkások kérelmét a tengerügyi hivatal elé terjesztette.

Szerb vasut az Adriához. A szerb kormány végképp elhatározta az ugynevezett Adria-vasut építését és csak a balkáni kolerajárvány megszűnését várja, hogy a vasutépítést megkezdjék. A vasut Belgrádból indul és valószínűleg San Giovanni di Médunánál vagy pedig Antivárnál éri el az adriai tengert. Az új vasut céljaira szükséges pénzt Szerbia már kölesön utján biztosította és Oroszország is támogatja jelentős összeggel. Kétszázötven külföldi mérnök tartózkodik Szerbiában, akik már meg is kezdték a vasut nyomjelző munkálatait. A szerb vasut építése nemcsak Fiumét érinti közvetlenül, de sújtja általában a monarchia külkereskedelmét is. Egy pillantás a térképre, meggyőz bennünket arról, hogy Szerbia külkereskedelmi forgalmát gyorsabban és közvetlenebbül bonyolíthatja le, mint eddig Fiume és Trieszt útján. Olaszországból ugyanis csak nyolc-tíz órai hajóút szükséges ahhoz, hogy a szerb vasut Adria-parti végállomását elérjék, onnan pedig közvetlen összeköttetés visz majd Belgrádba.

Albánia gazdasági helyzete. A magyar kivitel szempontjából nagy fontosságot jelentenek az ujonnan meghódított tartományok, természetesen csak akkor, ha a magyar ipar és kereskedelem idejekorán megismerkedik azzal, hogy miképpen lehetne az új területet nekünk gazdaságilag

kihaszni. A Magyar Kereskedelmi Múzeum előterjesztésére a kereskedelmi miniszter — mint más helyütt is jelentjük — több szakembert küldött le a Balkánra az új piacok tanulmányozására. A Kereskedelmi Múzeum pedig igyekszik azon, hogy az új területek gazdasági helyzetével megismertesse a magyar ipart és kereskedelmet.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló
a Deák-korzón és dependancé-a a

„Bonavia” szálló
Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Rayon vezető

kerestetik egy versenynélküli vállalat számára. Csak ügyes és tevékeny urakra reflektálunk ki organizáló és személyzetet dirigáló képességgel bir. Évi jövedelem 6-12.000 koronára, rughat. Bizalomra méltó egyének, lehetnek nyugdíjazott tisztek, hivatalnokok stb. ki kereskedői tevékenységet kifejtjen hajlandók és 3-5000 korona kaució felett rendelkeznek, sziveskedjenek ajánlatukat „Mellékfoglalkozásnak is megfelelő” jellegre Bock és Herzfeld hirdetési iroda címére, Wien I., Adlegasse, beküldeni.

VELENCE

Bonvecchiati szálló

a Szt. Márk-tér közelében. Villanyvilágítás lift, gőzfűtés, fürdők, nagy éttermek.

— Teljes penzió napi 10 líráért. —

Budapesti nagykereskedés azonnali belépésre keres fiatal keresztény perfect olasz —magyar vagy olasz—német levelezőt.

Ki a könyvelésben jártas előnyben részesül. Ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével „Állandó állás 200” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

Grand Magazin alla Convenienza
NEMES HENRIK fióküzlete
Fiume, Piazza Scarpa 4.

Férfi-, női-, gyermek **fehérneműek, aljak bluzok, harisnyák**, kézimunkák, kellékek, stb. stb. **szolid, szabott árakon.**
Katonai és egyenruházati cikkek gyári raktára. Legnagyobb és legjobb bevásárlási forrás.

Figyeljen a névre és kérjen mindig határozottan **Erdőgyöngyét.** Hasonnevéü értéktelen utánzatok visszatartandók!

Erdőgyöngyeművek. Moritz Löw.
Brünn-Hussowitz.

Fiumei magy. Uri és Női Fodrászterem
Adria palota. Telef. II-60.

Ujonnan és higienikusan berendezett külön kabinokban olcsón végeztek **fejmosás, hajfestés, onduláció, divatos féssülés és manicure.** Nagy raktár divatos betétekből, vágott hajból és pipere cikkekből.

A higienikus uri teremben gyors és pontos kiszolgálás

Steiner Ferencz
Fiume, CORSO 35.
Telefon szám 206.

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Ékszer - arany - és chinaezüst - áruk

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdővel),
ABBZIA Reichstrasse
Göz-, kádfürdők- és meleg tengerivíz fürdők.
Szobák 3.— koronától feljebb.
Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Nyomatott a „POLINNIA” Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Tisztelettel értesitem n. é. vevőimet és általában a nagyközönséget, hogy **f. é. szeptember hó 1-én a Via delle Pile 1 sz. a. (Hering-féle ház) a Városi Takarékpénztárral (Cassa Comunale di Risparmio) szemben megnyitottam**

— kész férfiruha üzletemet. —

Üzletem dusan felszereltem a legfrissebb és legújabb szabású férfi-, fiu- és gyermek ruhákkal, melyek legelső rangú bel- és külföldi gyárakból származnak.

Annone Erbisti
Férfiruha áruhaza „Az Eleganciá”-hoz

VERSENYÁRAK.

„EDEN” elegáns café-bar és buffet.

nyílt meg a via del Fosso 9. és via Leopardi 5. átjáróházban. Kitűnő italok. — Hideg ételek. — Villásreggeli. Kellems tartózkodás. — Egész éjjel nyitva!

A nagyközönség szives pártfogását és szives látogatását. kéri

Smoquina R. János.

Veszek és eladok

a legelőnyösebb árakon mindenemű használt, tiszta **ruhát és uniformist.**

Levelező-lap hívásra jövök, a környékre is.

Via Giosue Carducci 14 sz.
Zeisler I. zsbárus

Aki szobaleányt, szakácsnőt, inast, pincért, vagy bármely alkalmazottat keres, forduljon bizalommal

Logarić J. közvetítő irodájához
Via Carducci 8. Telefon sz. 15-87.
Üres lakások és butorozott szobák szintén közvetítetek.

Magyarázat

arról, hogy miért éppen a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL lehet a következő mosási eljárásnál a legjobb eredményt elérni:

1. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN az összes szappanok között a legjobb.
 2. Kiadósága folytán a legolcsóbb is egyúttal.
 3. Tiszta voltáért 25.000 koronával szavatolnak.
 4. Rendkívül enyhe és konzerválja a szöveteket.
 5. Mert ezen szappan maga is könnyen oldódik, tehát a szennyet is könnyen feloldja.
 6. Hideg vízben is nagyszerűen lehet vele mosni és meggátolja a szövetek szétesését és összezsugorítását.
 7. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL való egyszeri átsimítás megfelel más szappannal való 3-4-szeri átsimításnak.
 8. A SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN használata által időt, fáradságot és pénzt takaríthatunk meg.
 9. Fehériti a ruhát és feleslegessé teszi a napon való fehéritést.
 10. Készítési módja egészen különleges és erre a célra csakis a legjobb nyersanyagok használatnak fel.
 11. Gyártásánál évtizedek tapasztalatait használják fel.
 12. E szappan tökéletesítésén folyton dolgoznak és e célból minden találmányt felhasználnak.
- Mindez az „ASSZONYDICSÉRET” mosókivonatára is érvényes.

Hirdetmény

A ki pénzt, időt és fáradságot akar megtakarítani, kövesse ezen mosási eljárást:

A ruha beáztatása. Csak annyit vizet veszünk, hogy az egész ruhát éppen ellepje és a vízbe annyit „Asszonydicséret” mosókivonatot teszünk, hogy a felkavarásnál habozzék s azután a ruhát éjjel átáztatjuk.

A tulajdonképeni mosás azután csak nagyon kevés fáradsággal fog járni, ha SCHICHT-SZAPPAN, SZARVAS védjegyűt használunk. Mert minden tisztálanságot már feloldott az „Asszonydicséret” mosókivonat és most már csak az szükséges, hogy ezen feloldott szenny a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN habja által leköttesse. Minden fáradságos dörzsölés és zörömpölés elkerülendő; a ruhát erősen beleevődött foltokat úgy távolítjuk el, hogy a ruhát a foltok helyén mindkét oldalán SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANNAL bekenjük és azután összegöngyölve egy óra hosszúra állni hagyjuk. Ilyen módon minden szennyet könnyen lehet kimosni.

Ha a vízbe, a melyen a ruhát főzzük, kevés SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPANT vagy „ASSZONYDICSÉRET” mosókivonatot teszünk, az nagyon célszerű. Igen fontos, hogy a ruhát bőséges vízben többször gondosan kiöblítsük, a míg az összes a SCHICHT-„SZARVAS” MOSÓSZAPPAN által feloldott szennyrészecskék el vannak távolítva és az öblítővíz teljesen tiszta marad.

Figyelem!!

Elsőrendű bécsi gyárból származó férfi- és női fehérneműek raktára.

Konkurrencián kívüli eladás.

Női ingek kitűnő siffon-ból K. 1.30
Női ingek szallagokkal K. 1.90.
Női ingek igen jó vászonból K. 1.96.
Női nadrág siffon-ból K. 1.96, 2.40 és 3.—

Modern bluzok, bársony és pargetből, legolcsóbb árak mellett.

„AL BUON PREZZO”
(AZ OLCSÓSÁGHOZ)
divatkereskedésben.

Óváros Kobler-tér, az „Abbazia”-mozgófény képszínházzal szemben.

— MAGYAR KISZOLGALÁS. —

Mindenszentek alkalmából friss- és művirágokból, valamint babérból való koszorúk készíttetnek, olcsó árakon a

Senekovitsch F.

nagy virágüzletében, Viale Deák (Kapucinus ház, telefon 4-40).

RITKA ALKALOM!

Cipők és egyéb lábbelik új és nagy raktára

A nagyvásárcsarnok mellett. - BOGOJEVICH D. - Via Porto

Különböző gyárakban általam személyesen eszközölt nagy bevásárlások folytán, raktáramban amerikai, francia és angol férfi- női- és gyermekcipők az eredeti áránál

30-40 százalékkal

olcsóbban kerülnek eladásra.

Nem selejtes vagy értéktelen raktári tömegáru, hanem elsőrendű áru, amelyért személyesen garantálok!

Vizhatlan esőköpenyek.

Urak részére 24 K.-tól feljebb
Hölgyek „ 24 „ „

Esőköpenyek gyermekek részére; tanulóknak igen praktikus.

12 Kor.-tól feljebb.

Nagy választék

pénzügyőrök rendőrök, vadászok stb. részére való köpenyekben.

Árjegyzék ingyen.

Haas Leopold

Telef. 12-67.

FIUME

CORSO A.